
PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI 24/1/19

Yn bresennol: Y Cynghorydd Beth Lawton (Cadeirydd).
Y Cynghorydd Paul Rowlinson (Is-gadeirydd).

Y Cynghorwyr: Freya Bentham, Steve Collings, Aled Evans, Selwyn Griffiths, Alwyn Gruffydd, Elwyn Jones, Huw Wyn Jones, Cai Larsen, Elfed Roberts, Mair Rowlands, Cemlyn Williams a Gareth Williams.

Aelodau Cyfetholedig: Dilwyn Elis Hughes (UCAC) a David Healey (ATL)

Aelod Ex-officio: Y Cynghorydd Edgar Owen.

Swyddogion yn bresennol: Vera Jones (Rheolwr Aelodau – Gwasanaeth Democrataidd) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau).

Yn bresennol ar gyfer eitem 5 isod:

Y Cynghorydd Gareth Thomas (Aelod Cabinet Addysg)
Garem Jackson (Pennaeth Addysg)
Paul Matthews-Jones (Arweinydd Craidd – Uwchradd - GwE)

Yn bresennol ar gyfer eitem 6 isod:

Y Cynghorydd Gareth Thomas (Aelod Cabinet Addysg)
Garem Jackson (Pennaeth Addysg)
Debbie A.W.Jones (Swyddog Gwasanaethau Corfforaethol Addysg)

Yn bresennol ar gyfer eitem 7 isod:

Y Cynghorydd Craig ab Iago (Aelod Cabinet Tai, Hamdden a Diwylliant)
Iwan Evans (Pennaeth Gwasanaeth Cyfreithiol / Swyddog Monitro)
Sioned Williams (Pennaeth Economi a Chymuned)
Robin Evans (Rheolwr Prosiect)

1. YMDDIHEURIADAU

Y Cynghorwyr Judith Humphreys, Keith Jones a Dewi Owen
Anest Gray Frazer (yr Eglwys yng Nghymru)

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Datganodd y canlynol fuddiant personol yn Eitem 7 – Canolfannau Byw'n Iach:-

- Y Cadeirydd, y Cynghorydd Beth Lawton oherwydd ei bod yn Gyfarwyddwr y Cwmni Byw'n Iach. 'Roedd o'r farn ei fod yn fuddiant sy'n rhagfarnu ac ymneilltuodd o'r gadair a gadawodd y cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem.
- Y Cynghorydd Cemlyn Williams, oherwydd ei fod yn Gyfarwyddwr y Cwmni Byw'n Iach. Roedd o'r farn ei fod yn fuddiant sy'n rhagfarnu, a gadawodd y cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem.

3 MATERION BRYD

Dim i'w nodi.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 22 Tachwedd, 2018 fel rhai cywir.

5. CANLYNIADAU TERFYNOL HAF 2018

Cyflwynwyd – adroddiad yr Aelod Cabinet Addysg yn manylu ar ganlyniadau terfynol haf 2018.

Ymhelaethodd yr Aelod Cabinet a'r swyddogion ar gynnwys yr adroddiad, gan hefyd ymateb i gwestiynau / sylwadau gan yr aelodau.

Crynhodd y Cadeirydd brif gasgliadau'r drafodaeth fel a ganlyn:-

- Bod y brif drafodaeth ar y mater hwn wedi digwydd ym mis Medi'r llynedd pan gyflwynwyd y data craidd i'r pwyllgor hwn, a dim ond mân sylwadau a godwyd yn y cyfarfod hwn.
- O ran y Cyfnod Sylfaen, mae yna ddealltwriaeth bod newid wedi bod yn sail yr asesu a bod GwE yn cyd-weithio gyda'r ysgolion er mwyn sicrhau asesu o safon a sicrhau cefnogaeth i hynny.
- O ran Cyfnod Allweddol 5, er y derbyniwyd esboniad o'r data a'r hyn sy'n digwydd yng Ngwynedd a pha gefnogaeth sydd ar gael, mynegir peth siom a phryder nad yw'r data'n gyhoeddus ac mae angen sicrhau sut y gall aelodau gynorthwyo ysgolion yn eu rôl fel llywodraethwyr i sicrhau bod cefnogaeth benodol ar gyfer pynciau penodol, fel bo'r angen.
- O ran y newid yn lefel trothwy graddau TGAU Saesneg, mae'r pwyllgor yn parhau i roi cefnogaeth i'r Aelod Cabinet a'r adran i frwydro o ran y newid sydd wedi bod yn y ffin ac yn datgan eu siomedigaeth na chafwyd datrysiaid i hyn hyd yma, yn arbennig ar gyfer yr unigolion hynny na lwyddodd efallai i gael y graddau C a B disgwylidig y llynedd. Hefyd, dymuna'r pwyllgor roi neges glir bod angen sicrhau na fydd disgyblion eleni yn dioddef yn yr un ffordd mewn unrhyw bwnc.

6. AILSTRWYTHURO CANOLFANNAU IAITH

Cyflwynwyd – adroddiad yr Aelod Cabinet Addysg yn ceisio barn yr aelodau ar yr opsiynau ar gyfer ail-strwythuro'r Canolfannau Iaith yn sgil diffyg yn y gyllideb o 2019/20 ymlaen, ynghyd â'r sylwadau a gyflwynwyd fel rhan o'r ymgynghoriad.

Ymhelaethodd yr Aelod Cabinet a'r swyddogion ar gynnwys yr adroddiad, gan hefyd ymateb i gwestiynau / sylwadau gan yr aelodau.

Crynhodd y Cadeirydd brif gasgliadau'r drafodaeth fel a ganlyn:-

- Bod y pwyllgor yn ddiolchgar am y diweddariad o'r hyn sydd wedi digwydd gyda'r ymgynghoriad mewnol a bod yna werthfawrogiad clir o'r gwaith a wneir gan y canolfannau iaith a'u llwyddiant.

- Nad oes yna neges glir o'r pwyllgor hwn ynglŷn â'r datrysiad i'r diffyg ariannol. Serch hynny, mae yna negeseuon clir i'w cyflwyno i sylw'r adran mewn pedwar maes, sef:-
 - Mae pryder wedi'i gyfleu gan y pwyllgor nad oedd yr un o'r egwyddorion yn cynnwys sicrhau cadw ansawdd y ddarpariaeth i'r dyfodol a bod pwyslais gan y pwyllgor i gynnal asesiad effaith cydraddoldeb ar yr opsiwn ffafredig, ac efallai bod lle hefyd i fesur yr ansawdd ac effaith newid ar y ddarpariaeth o hyn ymlaen.
 - Nodir peth pryder ynglŷn â'r newid posib' yn llwyth gwaith y sawl sy'n gweithio yn y canolfannau iaith, ond nodir hefyd, ar yr un pryd, bod y pryder hwnnw ar draws yr holl ystod o wasanaethau a ddarperir gan yr Adran Addysg ym mhob ysgol a bod y gymhareb disgybl / athro ym mhob dosbarth yn fater sydd angen edrych arno hefyd. Ar yr un pryd, roedd pwyslais ar yr angen i gael 2 athro / athrawes yn yr Uned Uwchradd.
 - Cefnogir parhad y trafodaethau mewn ymgais i ddwyn perswâd ar Lywodraeth Cymru i barhau i roi mwy o arian ar gyfer cefnogi'r Gymraeg o hyn allan.
 - Derbynnir bod y grant yn cael ei dorri ac er y byddai'n well gan bawb petai hynny ddim yn bod, mae'r pwyllgor yn annog yr adran i edrych ar unrhyw ffynonellau eraill posib', boed hyn yn arian grant ychwanegol neu ba ffynhonnell bynnag. Er hynny, derbynnir yn llwyr fod yr ysgolion wedi cymryd toriadau sylweddol a pharhaus dros amser bellach, ac er yn opsiwn, nid oedd y pwyllgor yn dymuno edrych ar yr ysgolion i gyllido hyn. Yn ogystal, fe godwyd y risg ynglŷn â'r posibilrwydd o beth sy'n mynd i ddigwydd yn y dyfodol gan fod GwE yn edrych ar y grant yma ymhellach.

7. CANOLFANNAU BYW'N IACH

Cadeiriwyd yr eitem hon gan yr Is-gadeirydd oherwydd buddiant y Cadeirydd yn y mater.

Cyflwynwyd - adroddiad yr Aelod Cabinet Tai, Hamdden a Diwylliant yn diweddarau'r pwyllgor craffu o'r cynnydd sydd wedi ei wneud yn erbyn yr achos fusnes cymeradwy ar gyfer trosglwyddo'r canolfannau byw'n iach i gwmni sydd wedi ei reoli gan y Cyngor ac yn cynnig amlinelliad o'r trefniadau sydd mewn lle i gyfarch y sylwadau a wnaethpwyd gan y pwyllgor hwn yn ôl yn ei gyfarfod ar 26 Medi, 2017.

Ymhelaethodd yr Aelod Cabinet a'r swyddogion ar gynnwys yr adroddiad, gan hefyd ymateb i gwestiynau / sylwadau gan yr aelodau.

Crynhodd yr Is-gadeirydd brif gasgliadau'r drafodaeth fel a ganlyn:-

- Bod gwell dealltwriaeth o'r datblygiadau yn dilyn yr eitem hon i'r pwyllgor, yn arbennig o ran y cytundeb, y berthynas gyda'r Cyngor, y trefniadau llywodraethu a'r ochr ariannol hefyd.
- Cafwyd atebion i nifer o gwestiynau ar faterion penodol mewn perthynas â sefyllfa llyfrgelloedd, ysgolion, grantiau, ayb.
- Ymatebwyd hefyd i'r materion a godwyd ym Medi 2017 ac nid oedd gan y pwyllgor unrhyw sylwadau penodol pellach i'w gwneud.
- Bod y pwyllgor o'r farn y dylid llunio cynllun cyfathrebu er mwyn sicrhau bod trigolion Gwynedd yn ymwybodol o'r camau sydd ar droed.
- Rhaid cael sicrwydd y bydd y gofynion o ran yr iaith Gymraeg yn rhan o'r cytundeb ac y bydd hynny'n cael ei graffu gan y pwyllgor hwn.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.30yb a daeth i ben am 12.40yp.